

Talmanus för fysisk workshop

Bortom möjlighetshorisonten – en omställningsworkshop

Tips: Om möjligt, använd gärna rummet för att förtydliga tidsaspekterna i workshopen, använd ena sidan av rummet för allt som har med 2008 att göra (incheckning, beskrivning av 2008) och den andra sidan av rummet för den alternativa nutiden.

Tid (exempel)	Punkt	Minuter, planerat	Total tid
14.00-14.15	Start	15	15
14.15-14.45	1. Incheckning	30	45
14.45-14.50	Kort rast	5	50
14.50-15.00	2. När världen blev annorlunda	10	60
15.00-15.40	3. En alternativ nutid	40	100
15.40-15.50	Rast	10	110
15.50-16.30	4. Vad gjorde vi för att ta oss dit?	40	150
16.30-16.55	5. Nästa steg	25	175
	Summa	175	

Tid	Punkt	Talmanus	Vad behöver göras i rummet
	Välkomna	<i>Allteftersom deltagarna kommer hälsa dem välkomna, be dem fylla i en lapp om vem de var 2008.</i>	Fylla i en formgiven A4-mall (namn + punktlista vem man var 2008) Sätta på sig/göra en namnlapp
13.00-13.10 (10 min)	Start Information Förhållningsregler	<i>FACILITATORNS INTRODUCERAR SIG: Vem men är, vad man ser fram emot</i> Om workshopen Först lite kort om vad det här är för en workshop. Det finns ett lokalt intresse av att utforska vad omställning skulle kunna vara här i [PLATS], det är därför [VÄRDEN] har bjudit in till den här workshopen. <i>VÄRDEN INTRODUCERAR SIG: Vem man är, varför man bjudit in, vad man hoppas på</i>	
		Förhållningsregler Vi ska strax börja på riktigt, men först lite om vad vi ska göra idag. Metoden vi kommer att använda idag utgår från ett tankeexperiment, att världen kunde ha sett annorlunda ut. Det är ett mer lekfullt och kreativt sätt att närma sig de frågor vi kommer diskutera idag. Därför skulle jag vilja be er: 1. Först, att ni deltar helhjärtat i de övningar vi ska göra under workshopen, och inte utvärderar dem förrän efteråt.	

Tid	Punkt	Talmanus	Vad behöver göras i rummet
		Det blir roligare för er själva då, och bättre för hela gruppen. Är ni med på det? Skriv gärna ner era tankar på ett papper. - Delta i övningarna som er själva, inte som representanter för någon annan, eller den organisation som du arbetar för. - Det vi kommer göra idag kommer kanske vara lite annorlunda, ta tillfället att verkligen lyssna och låta alla få komma till tals, även dig själv. - Kom ihåg att det finns inget som rätt eller fel idag - det vi ska syssla med är ju ett tankeexperiment. Vi kommer ha en rast ungefär halvvägs, men om ni känner att ni t ex behöver gå på toaletten så gör det när det passar er. Och till sist: om ni har frågor under tiden eller behöver hjälp med något, säg till, räck upp handen. Har ni några frågor nu innan vi sätter igång? Då ska vi göra en incheckning, för att bli lite varma i kläderna och lära känna varandra.	
13.10-13.45 (35 min)	1. Incheckning	Vi börjar år 2008, som ni ju skickat in minnen från inför idag. 2008 och åren efter drabbades vi globalt av en finanskris. Den skakade om rejält på finansmarknaden, och fick också mer långtgående effekter. Exempelvis var hela länder nära att gå i konkurs och för enskilda personer blev t ex boräntor väldigt höga. Nu skulle jag vilja höra vilka ni var 2008.	Fylla i en A4-mall (namn + punktlista vem man var 2008) I cirkel/halvcirkel vid 2008-väggen.

Tid	Punkt	Talmanus	Vad behöver göras i rummet
		Om ni inte har hunnit tar vi 3 minuter att skriva upp på den här mallen vem ni var 2008 - skriv kort, någon/några punkter. Om ni håller lappen framför er så kan vi se ert namn och vem ni var, var så god, X kan börja. Tack för incheckningen.	Varje person håller i sin 2008-lapp och presenterar sig för gruppen. Lapparna sätts sedan upp till vänster på 2008-väggen av facilitatorn under rasten (eller deltagarna direkt efter incheckningsrundan är klart)
13.50-14.00 (10 min)	2. När världen blev annorlunda	- Nu är det dags för oss att kliva in i ett tankeexperiment - tänk om finanskrisen 2008 egentligen var en oljekris - och att det förändrade vår värld i grunden. - För att börja denna resa tänkte jag att vi först ska titta på lite fakta om olja innan 2008. <Läs faktapunkterna><konstpaus> - Nu tar vi klivet över i en alternativ värld, tänk om det var så här istället: <Läs molnen> Häriifrån och framåt, kan vi säga att vi befinner oss på en alternativ tidslinje, som vi ska utforska i resten av workshop open.	Deltagarna står/sitter i halvcirkel framför facilitatorn vid högra delen av 2008-väggen, facilitatorn står med ryggen mot väggen, håller i eller har tejpats upp: Faktapunkterna Sen Tänk-om molnen Sen Alternativa löpsedlar

Tid	Punkt	Talmanus	Vad behöver göras i rummet
		<Be deltagarna titta på löpsedlarna - de är exempel på vad som hände efter 2008> 4. Nu när ni tittat på löpsedlarna, är det någon som vill dela med sig av en spontan tanke? <låt deltagarna dela med sig> Tack för att ni har delat med er, nu ska vi till nästa del av workshopen, en alternativ nutid.	
14.00-14.10 (10 min)	En alternativ nutid	Nu har vi alltså gjort hoppet till en alternativ nutid! (<i>Markera ev med kroppsspråk, gör en paus, se till att du har deltagarna med dig på detta.</i>) Vi har landat i ett alternativt [202X] - Oljekrisen 2008 har verkligen skakat om vår värld och resulterat i att vi idag, [202X], bara använder hälften så mycket olja. Innan vi börjar utforska vad det kan betyda, skulle jag först vilja att vi ägnar en liten stund åt att landa här i det alternativa [202X]. Jag skulle vilja att vi börjar med att påminna oss om att även om världen är annorlunda, så finns det saker vi är tacksamma för i verkligheten kvar. Ni kommer känna igen det, för det är saker ni samlade på er i er förberedelseuppgift.	Alla går till 2022-väggen och sätter sig på stolarna. Deltagarna blundar och lyssnar när värden läser tacksamhetsberättelserna.

Tid	Punkt	Talmanus	Vad behöver göras i rummet
		Nu skulle jag vilja att ni tar några djupa andetag, och blundar, eller åtminstone lyssnar lite extra noggrant, så ska jag läsa upp för er vad vi är tacksamma för och som vi fortfarande har kvar fast världen har blivit annorlunda. Sen kommer vi få höra en kort berättelse för er, hur livet kan vara efter oljekrisen. <Läs igenom sammanfattningen över vad deltagarna tacksamma för> När ni hört allt det här kanske andra saker dyker upp som ni är tacksamma för. Jag låter er tänka på dem tyst någon minut. Nu skulle jag vilja att ni kommer tillbaka till rummet igen.	
		Nu kommer ni få höra en kort berättelse om hur livet kan vara efter oljekrisen 2008. <Spela upp Mats berättelse: https://www.youtube.com/watch?v=h4gcFtaFF98 Kom ihåg att välja dela ljud i zoom ELLER läs följande text:	Facilitatorn frågar om någon av deltagarna tycker om att läsa högt eller gillar att spela teater, och briefer den personen inför alla om att den är "en person som heter Mats, som ni bor granne med". Tänk på att inte läsa för snabbt, så att berättelsen får landa ordentligt. Den personen får läsa upp Mats berättelse för de andra.

Tid	Punkt	Talmanus	Vad behöver göras i rummet
		“Mats kände irritationen växa och knöt näven i fickan. Hur ska han kunna ro hem sommarens byggprojekt, en ny altan, när allt var ransonerat, och mycket dessutom slut på byggvaruhuset? Han hade ju knappt ens råd att åka dit själv utan var tvungen att först koordinera resan med minst en granne till som behövde åka till Flen. För tio år sedan gick det bra att åka vart man ville utan att planera i förväg, Och man slapp nyfikna grannar som visste precis vad man höll på med. Alltså det är ju inte så att man inte fattar varför vi måste ställa om samhället... Men att inte kunna ta sin egen bil och åka till byggvaruhuset när man själv behöver och känner för det, det hade han inte kunnat föreställa sig. Men värst av allt det var nog ändå Alice buttra kommentarer vid middagsbordet. ”En altan” - hon tyckte det var onödigt. Tänk att för bara några år sen såg hon upp till honom, men nu kändes det som de bråkade om Omställningen var och varannan dag. Och Maria, hon var ju inte till någon större hjälp eftersom hon lika ofta tog dotterns parti som hans. När började Alice egentligen ha så många egna åsikter? Han hade länge trott att hennes prat om nya relationer, kläder och maten bara var en fas hon gick igenom. Men efter att hon själv både anlagt, och hållit efter, odlingarna i snart tre år så fick han erkänna att hon var envisare än vad han själv var.	

Tid	Punkt	Talmanus	Vad behöver göras i rummet
		Dessutom hade han förra veckan kommit på sig själv med att tycka att det var trevligare och på något sätt mer meningsfullt att titta på när hönsen pickade och struttade omkring i trädgården, än att följa med i nyhetsflödet på nätet. Och den där mini-kiwin, den hade gett frukt för första gången, tänk att det gick att odla såna saker här? Och det var ju extra fint eftersom man inte kunde hitta exotiska frukter i butiken längre. En granne hade sagt att man borde "säga till tösen på skarpen". Men hur läxar man egentligen upp en 17-åring som tänker själv och gör det som MSB och Omställningsmyndigheten säger att alla borde göra?">	
14:10-14:40 (30 min)	3. Vardagen i det alternativa nuet	Nu ska vi borra lite djupare och fundera på hur vardagen kan vara här i [PLATSEN] [202X] när vi bara använder hälften så mycket olja och andra fossila bränslen. Det kommer så klart påverka vår vardag på en mängd olika sätt, men hur? Och nu ska ni få prata med varandra - hur vi tänkt göra detta är att vi delar upp er i smågrupper. Först får ni fundera någon minut själva, sen delar ni med er och skriver ner saker i era smågrupper. Sen till sist delar vi med oss här i det stora rummet. Vi ska alltså fylla detta alternativa [202X] med vardagshändelser. Vad gör du och alla andra som bor i [PLATSEN] på dagarna? Hur	Dela upp i grupper, dela ut instruktionslapp, med 2022 dela ut post-its, skicka ut i olika rum/hörn. Återkom och berätta vad man pratat om per grupp. Grupperna sätter upp sina A3 med lappar.

Tid	Punkt	Talmanus	Vad behöver göras i rummet
		lever du ditt liv? Hur skaffar vi mat? Hur bor vi? Hur transporterar vi oss? Hur sker sophämtningen? Och så vidare. Kom ihåg att skriva ner era vardagshändelser på post-its! Och kom ihåg att detta är en brainstorm - säg hellre ja till varandras idéer och skriv ner fler idéer än att börja debattera om vilken idé som är bäst.	
		Välkomna tillbaka! Nu skulle jag vilja höra vad ni pratade om i de olika grupperna. <i><I helgrupp får varje grupp berätta kort vad de pratade om. Eventuellt skriver man någon ny lapp om man kommer på något mer. Facilitatorn lyssnar efter teman.></i> Tack så mycket för att ni delar med er! Nu är det dags för rast. Nu i rasten kommer vi sortera och göra en klustring av era idéer. Vi kommer också välja några saker att gå vidare med.	Grupperna står upp och presenterar sina lappar. <här kan man om man har tid gemensamt leta efter teman, annars gör facilitatorn det i rasten>
14.40-14.50	Rast		Facilitatorn kan klustra om lapparna för att visa på vilka teman som finns i materialet. Vanligt förekommande teman är: mat, transport, delningsekonomi, arbete & fritid, boende.

Tid	Punkt	Talmanus	Vad behöver göras i rummet
14.50-15.30	4. Vad gjorde vi för att ta oss dit?	Välkomna tillbaka! Nu undrar vi: Vad är det som har hänt mellan oljekrisen 2008 och [202X]? Hur har vi i [PLATSEN] lyckats minska vårt beroende av fossila bränslen med hälften på så kort tid? Hur har vi gjort vi för att ställa om? Vi ska göra det lite fokuserat i de teman vi hittade i förra övningen. Så, vilka vill nu diskutera X? <i><bjud in till att formera nya grupper enligt de teman som finns></i> I era nya grupper, skriv på notisar och spåna på idéer om vad som kan ha hänt i [PLATSEN] mellan 2008 och [202X]. Vad hände, vad gjorde ni, vad beslutades, vad investerade ni tid och pengar i? Det kan vara små som stora händelser, eller förändringar i regelverk, policy eller strategier eller beteenden. Ni behöver inte täcka in allt, och det finns inget rätt och fel. <i><Samla alla grupper igen. I helgrupp får varje grupp berätta vilka strategier/händelser/policy man kom fram till. Här kan man gå vidare och klustra i vad som hände tidigt och vad som hände senare.></i>	Förflyttning i rummet till långsidan mellan alternativa 2008 och alternativa nuet (2022): Grupperna får en instruktionlapp samt post-its (helst en färg per grupp/tema). Skriv lappar, sätt i en hög på arket. När de kommer tillbaka får de rapportera genom att sätta lapparna på "långsidan" (mellan kortsidorna), och kanske organisera lapparna kausalt/temporalt (innan-efter, tidigt-sent).
	Brygga för att komma tillbaka till vår tid	För att summera: Vi har precis utforskat en annan möjlig verklighet, där vi 2008 hade en oljekris. Den ledde till en massa olika åtgärder och händelser runt om i världen, inklusive här i [PLATSEN], som gjort att vi nu använder oss av hälften så mycket	

Tid	Punkt	Talmanus	Vad behöver göras i rummet
		fossila bränslen. Vi kan se att det ibland varit tufft, men det har gått bra och vi har fortfarande kvar massor som vi är tacksamma för [202X]. Nu ska vi tillbaka till vår verklighet.	
15.30-15.55 (25 min)	5. Nästa steg	Okej, nu är vi tillbaka i vår verkliga tid igen. Det här har ju varit ett tankeexperiment, men utmaningen, att halvera vår användning av fossila bränslen ÄR i praktiken samma som att halvera koldioxidutsläppen. Och vi måste ju halvera våra koldioxidutsläpp inom innan 2030 om vi ska klara Parisavtalet och 1,5-gradersmålet. Det vi har gjort hittills idag har varit ett sätt att försöka frigöra våra tankar för att lättare kunna föreställa oss hur en omställning skulle kunna gå till. Nu ska vi avsluta med att fundera på vad vi kan ha lärt oss idag. Vi befinner oss i en tid av stor omställning, där många av de åtgärder som skulle behövas verkar vara bortom dagens möjlighetshorisont. I en sådan situation blir initiativ från individer, som du, potentiellt mycket viktiga och kraftfulla. Så: har du fått några nya tankar eller idéer idag för att jobba framåt med omställning i [PLATSEN]? Vad tycker du att vi ska satsa på att göra lokalt för att ställa om, rent konkret? Här får ni arbeta enskilt och skriva på notisar som ni kan sätta på den här mallen.	Alla får post-its att skriva på. En utcheckningslapp per person som man kan parkera sina lappar på. Finns möjlighet att också skriva namn/kontaktuppgift. Utcheckningslapparna kan fotas av facilitatorn. Om ok med deltagarna kan de mejlas ut för att underlätta nätverkande.

Tid	Punkt	Talmanus	Vad behöver göras i rummet
		<Ge deltagarna 2-3 min att skriva på sina lappar> <Alla deltagare får säga en sak (eller flera beroende på tid)>	
	Avslut	Tack för att vi fått facilitera det här, tack för att ni delade med er. Det har varit jättekul och intressant. Nu ger jag ordet till [VÄRDEN] som får stänga den här workshopen, vad vill du ska hända nu?	